(శ్రీ)

సంక్షేప రామాయణము.

ఆవటపల్లె చినశ్రీరాములుచే

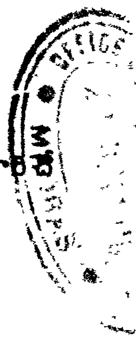
రచియింపఁబడి

ఏలూరు కాపురస్థులు

బ్రి॥ కొత్తపల్లి సుందరరామయ్యగారిచే

సవరింపఁబడియె.

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

ఏలూరు

రామమోహన ముద్రాక్షరశాల స్ముద్రితము.

1915.

శ్రీ

సంక్షేప రామాయణము.

ఆవటపల్లె చినశ్రీరాములుచే

రచియింపఁబడి

ఏలూరు కాపురస్థులు

బ్ర॥ శ్రీ కొత్తపల్లి సుందరరామయ్యగారిచే

సవరింపఁబడియె.

ముద్రితము 1000 ప్రతులు.

ఏలూరు

రామమోహన ముద్రాక్షరశాల న్ముద్రితము.

1915.

వెల. 0—2—0

శ్రీరస్తు.

శ్రీసీతారామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

పీఠిక.

ఆర్యులారా!

శ్రీహరినామ సంకీర్తనచేగాని యీకలికాలంబున ముక్తి లభించుట కష్టతరమని మనమందఱమెఱిఁగిన సంగతియే! అందువిషయమయి భగవంతుని యొక్క పుణ్యగుణానుభవము గల శ్రీమద్రామాయణ, భారత, భాగవతాది గ్రంథరాజంబు లనేకములు మహామహులగు కవిశిఖామణులచే విరచింపఁబడి యున్నవి. అందులో ముఖ్యము

౫ శ్రీమద్రామాయణములోని శ్రీరఘురాముని పావనచరిత్ర మెల్లర
కును విశదమే. రామ యను శబ్దములోని రకారము నారాయణా
యను మంత్రమునుండియు మకారము నమశ్శివాయ యను మంత్రము
నుండియు గైకొనఁబడినవని పెద్దలుచెప్పుదురు. ఇందువలన నిది సర్వ
సమత్వమును చాటుచున్నదని మనమెఱుంగఁగలము. కావున నందఱు
ను సభక్తిపూర్వకముగ నీనామముచ్చరింపఁ దగునుగదా? శ్లో॥ రకా
రోచ్చారణాత్తేనముఖం నిర్యాతిపాతకం। పునఃప్రవేశసందేహ మకా
రస్తత్ర కవాటవత్ ॥,, అను నిర్ధారణ ప్రకారము మనమానామ స్మరణ
మువలన సర్వపాపములనుండి విముక్తులమగుటయు,, సర్వసమత్వం
బగుభక్తి కుదురుటయుఁగాక పూర్వము మన దేశమునకు రాజయి
యుండి అనేకవేల సంవత్సరములు ధర్మముగాఁ బాలించి రామపాది దు

ష్టులనుండి మనలను [illegible] ఫలమహోపకారము [illegible] గొనర్చినవాఁడ
గుఱుచే రాణి [illegible] యోగులవార మగుదుమనుటలో [illegible] యోక్తి యే
మియు నుండఁజాలదు. ఈ పున నాశ [illegible] లందిని సర్వసుగుణాభిరాముఁ
డగు శ్రీరఘురాముని పావనచరిత్రమును క్లుప్తముగా గ్రహించి సంక్షే
ప రామాయణ మను పేరనిచిన్నిపొత్తమును రచించితిని. నేను కావ్యా
లంకారాది మహోత్కృష్ట గ్రంథములం జదివి విశేష పాండిత్యమును
సంపాదించినవాఁడను కాకపోవుటచే అనేకములయిన తప్పులిందుగలిగిన
గలుగవచ్చును. కాన విద్వాంసజనులందఱు క్షీరనీరంబులఁ వేఱు ప
ఱుపఁజాలు మరాళరాజంబులమాడ్కి నావలనం గల్గులోపంబుల మ
న్నించి [illegible] ప్పులనే గ్రహించి నన్ను కృతకృత్యుఁ జేయఁ బ్రార్థించు
చున్నాఁడను

శా. శ్రీరాముఁ డగుణాభిరాము జగతిఁ సేవింపఁగాఁ గల్గును
ప్రారంభంబయియొప్ప నేకృతిగుర్లఁ బాపంబుల్లఁ బాయునా
కారుణ్యాంబుధి మీకు నిచ్చుశుభముల్ కై దండ తానిచ్చుడ
ప్పారావారమునందు వెల్గు విమలా వాసంబు నిక్కంబు గాఁ.

శా. వేరేచింతల లోన మీకుఁ దగునా వేవేగ పద్మాక్షునిం
పారావారగభీరునిఁ పరమునా వైకుంఠ సంవాసునిఁ
మారాకారనిరంజనుఁ విమలునిఁ మాన్యుఁ జగద్వంద్యునిఁ
శ్రీరాముఁ దశకంఠగర్వహరణుఁ సేవింపుఁడీభక్తితోఁ.

ఏలూరు } గాంధీనగర్
1—8—15 }

ఇట్లు విజ్ఞాపనవిధేయుఁడు,
చి॥ చిన॥ శ్రీరాములు.

చ. కనకమృగంబునందముగఁ గన్గొని జానకి దానిఁ గోరఁగా
వనజదళాక్షుఁ డంతఁ దన పత్నికి లక్ష్మణుఁ గావు వెట్టఁ దా
వెనుకొని యేగి యేగి తగ వెక్కసమందుచు దాని నేసినన్
ఘనముగ లక్ష్మణా యనుచుఁ గాసిలి వచ్చెను శ్రీరమాధవా. 34

ఉ. జానకి లక్ష్మణా యనెడు శబ్దముఁ దావిని భీతిఁ జెందుచుం
గానవమందు భూవిభునిఁ గావుమటంచును వేగ లక్ష్మణున్
మావకఁ బంపు రావణుఁడు మాసిగ వేసము దాల్చి వచ్చి యా
మానవనాథు రాణిఁ గొని మాటుగ నేగెను శ్రీరమాధవా. 35

చ. దనుజుఁడు గొంచుఁ బోవ సతతంబును చింతిలి వేగ నార్చినన్
విని యుజటాయువప్పుడగు విక్రమలీలను దాఁకె రావణున్
మనమున నొచ్చి యాతఁడును బక్షములం దెగ నేసి లంకకుం
జనుటరి వానరోత్తముల జానకి చూచెను శ్రీరమాధవా. 36

చ. కనుఁగొని చీరకొంగునను గట్టినభూషణజాలమెల్లనా
వనచరులెల్లఁజూడఁగను వైచెను రక్కసుఁడంతలంకకుం
జనితనతోటలోన నొక చక్కనిసీతనుడించి తోడుగా
దనుజులఁగాపుపెట్టె తన దారిని నేగెను శ్రీరమాధవా. 37
ఉ. అత్తఱిరాముఁడావనము నందున లేడినిఁ జంపివచ్చుచుం
దత్తరపాటునొందు తన తమ్ముని గాంచియిదేలలక్ష్మణా!
చిత్తమువిభ్రమించె నొకొ చేడ్పడనుంచితె నాతి నొంటిగా
మత్తిలినట్టి రక్కసులు మానినినేమొనరించిరంచనా
బత్తినికొమ్మసీత యటుఁ బల్కినపల్కులు శ్రీరమాధవా. 38
ఉ. తమ్మునిమాటవించుమదిఁ దార్కొనుశోకము నాఁపుకొంచుఁ
బమ్మిరవోవు డెందమునఁ బర్ణకుటీరపునాల్గుదిక్కులం
గమ్మెడు నాసఁజూచి తన రాణినిఁ గానఁడుఁజిన్నవోయి నీ
మమ్మునదక్షిణంబునకు మార్గము పట్టెను శ్రీరమాధవా.

సీ. తగదక్షిణంబుగాఁ దరలిపోయెడు వేళ 39
దారిఁగాంచిరి దార మతిని
జనుజటాయువను ర క్త ప్రపూరిత దేహు
బ..ంమమిగులఁ బ్రశస్తనియతుఁ
గన్గొని రాక్షస కార్యంబుగా నెంచి
కార్ముక మెత్తంగఁ గడఁగునపుడు
నీతండ్రిమిత్రుండ నేనిట్టులైతిని
రావణుతోఁ బోరి రణమునందు

గీ. ననుచు నాగాధనంతయు నతఁడు దెలిపి
వేగసురవాటి కేగంగ వినుతిఁ జేసి
యగ్నిసంస్కారవిధులెల్ల నాదరమున
నేసిరప్పుడు శీఘ్రంబ శ్రీరమేశ. 40

చ. ఘనముగ నగ్నిసంస్కరణ కార్యము లెల్లను దీర్చి పోవుచోఁ
గనియటఁ జిత్రమావనమునఁ గారియవెట్టఁ గబంధుఁ ద్రుంచియా
వనమున నేగి యోగి యొక పట్టున నా శబరిం గనెం దగన్
వినయముతోడఁ బూజలను వేడుక నందియె శ్రీరమాధవా. 41

సీ. అరయంగఁ దమకార్య నరణినంతయుఁ దెల్ప
మాన్యతిశబరియు మహిమ వొగడి
కవికులశ్రేష్ఠుండు నవకృతి సేయుండు
సుగ్రీవుఁడను వాఁడు సువ్రతుండు
నాతనితో మీర లాదరస్నేహంబు
సేయుఁడు మీ కెల్ల శ్రేయ మెసఁగు
వేవేగఁ బొండని వేడుక సేయంగఁ
గదలిరి యిరువురు గారవమున,

గీ. ఇటులవీరలుశబరిని నింపుచేలఁగ
వీడుకొలిపియుసుగ్రీవు వీటికరుగఁ
గాంత్మఁజనిచనియొకచోటఁ గాంచిపంటఁ
జేరువవఁబోవుచుండఁగ శ్రీరమేశ. 42

ఉ. రామునిలక్ష్మణుంగనియు రాజిలుభీతిని సూర్యసూనుఁడుఁ
నామమెఱుంగఁగోరితగు నమ్రతఁ బావనిఁ బంపనాతఁడుం
నీమముతోడ మ్రొక్కితవ నేర్చిన మీరెవరయ్య రాకకుం
గేమికతంబా? తెల్పుఁడన నేర్పడనిట్లన శ్రీరమాధవా. 43

ఉ. ఆరయలక్ష్మణుండుదగ నచ్చటమ్రొక్కెడు వాయుసూనుని
గారవమొప్పఁజూచి తమ గాథలనన్నిటిఁ దెల్ప నాతఁడుం
గూరిమి వానరేశుఁగని గొబ్బునఁగూర్పఁగ రాముస్నేహము
వారకతోడితెచ్చి వెస వాంఛితరీతిని శ్రీరమాధవా. 44

ఉ. వచ్చియువందనంబునిడి వానినిఁజంపఁగనాత్మనెంచుచుం
మచ్చికమీఱఁగోర్కి నతి మన్ననఁదెల్పుచు నీతమున్నదాఁ
జెచ్చెరవీడువస్తుతతిఁ జేతికిచ్చెనదానిఁడంతటం
బొచ్చెములేక మూర్ఛిలియుఁ బోడిమిమేల్కని యర్కసూతికి
ట్లచ్చపుఁబ్రేమతో నభయహస్తము నిచ్చెను శ్రీరమాధవా. 45

చ. ఇటులఁబ్రమాణవాక్యములఁ జెప్పితసిద్ధినిఁబొంది యిక్ష్వా
కు కులతిలకుండు ఘోరసూనుఁ దగు ఝంఝకృతిమాని వీరరాముఁడుం
దటుకున నొక్కబాణమునఁ దద్దయునేసియువాలినేల్కఁగం
బటుబలశాలి సర్కసుతుఁ బట్టముఁగట్టెను శ్రీరమాధవా. 46

ఉ. అర్కజురాజ్యమేలఁగను నంగదునిం యువరాజుఁగాఁగనా
మర్కటరాజధానిఁదగ మంగళమొప్పఁగ నిల్పి వేగమే
కర్కశమాల్యవంతమున గాఢతవర్షము లేగునంతకా
యర్కకులేశులుండిరట యావడినొందక శ్రీరమాధవా. 47

చ. కినుకొని వానరేగుటయు గాంచిన మొప్పఁగ సైన్యసంఘముఁ
బనివిని వేగఁబుచ్చుమని పల్కెఁ జెవి్యునందు దమ్ముఁడా
వనపుదొలంగ నక్కసుతుఁ డంతటవచ్చియు లెక్కలేనియా
వనచరసేనఁ గొంచునొక ప్రక్కనునిల్చెను శ్రీరమాధవా. 48

చ. తననిజపత్నిఁ గాన వెదుకఁ దాల్మినిమైందుఁ దూర్పుదిక్కుకుఁ
ఘనునిసుషేణుబల్చిమము గాఁదగఁబంచియు నాంజనేయున
య్యవఘుగుణాఢ్య దక్షిణము నంగుళినిచ్చియు వేగమేగియో
వనచరవీర జానకిని వారక గన్గొని శీఘ్రరత్నముం
జనువున దెమ్ముటంచుఁ దగఁ జయ్యనఁబుచ్చెను శ్రీరమాధవ 49

సీ హనుమంతుఁ డంతట హర్షంబునఁ జెలంగి
శ్రీరామదేవుండు సెలవొసంగఁ
వానరబలములు బల్లరువొగడంగ
నంగదాదులువెం నరుగుదేర

వనపట్టణంబుల వదలక వెదకియు
వారువుగగిరులను సరసియరసి
కరిసింహశార్దూల ఘనఘోరమృగముల
నాకరమైయొప్పు నడవిలోనఁ

గీ. అనుచునాకచక్కఁ గాంచిరి శైలరాజ
మనఁగనొప్పారు నమ్మహేంద్రాద్రిపైని
ఋక్షకులరాజసంపాతి వరఁగఁ జెప్ప
సీతరావణు పోకడల్ శ్రీరమేశ. ౫౦

చ. వనచరవీరులెల్లరును వారధిదాటఁగలేక మారుతిం
గనుఁగొని నీవుదక్క మఱి గమ్యులెకెవ్వరు చూడనబ్ధినిం
బనిగొనిదాటిలంకకును బన్నిఁ బోవఁగ నన్నను బ్రియా
ఘనుఁడగిరేఁ జవంబునను గన్నన నింగికి శ్రీరమాధవా. ౫౧

ఉ. పావని యేగి యేగి తగఁ బంతము మీఱఁగ నబ్ధి దాటియా
దేవవిరోధిపట్టణపు తేజముఁ గాంచియుఁ బ్రొద్దు గ్రుంకఁగా
లావుపఁదగ్గి సూక్ష్ముఁడయి లంకను జొచ్చియు నెల్లచోటులన్
రావణు రాణివాసమును రాజిలఁ జూచియు శ్రీరమాధవా 25

ఉ. సీతను గావఁజాలమినిఁ జింతిలి గోపురమెక్కి యాతఁడ
త్యాతత రోషవేగమున నంతట నారయఁ గాంచె నొక్కచోఁ
మాతను సర్వలోకముల మన్ననఁ బ్రోచెడు రాముదేవి నిర్
భీతమయున్ నరాంతకుల భృత్యలమధ్యను శ్రీరమాధవా. 53

ఉ. జానకిఁ గాంచి గోపురముఁ జయ్యన డిగ్గియుఁ దోఁట కేగి యా
మానవనాథు రాణికడ మాన్యత శింశుపవృక్ష మెక్కుడుం
గానఁగవచ్చె రావణుఁడు కామము హెచ్చఁగ రాక్షసాళితో
భానునిదీప్తిఁ బొల్చుసుర భామలు గొల్వఁగ శ్రీరమాధవా. 54

ఉ. వచ్చియుసీతగాంచియును బల్కఁగరానటువంటి మాటలన్
హెచ్చినమన్మథార్తినతి హేళనఁ జేయఁగఁ గాంచి యామెయున్
మచ్చికఁ బెంచితులను మన్ననఁ దెల్పినఁ దెల్విలేక దా
నచ్చపలాక్షి నేయఁగను నాత్రమునొందఁగఁ శ్రీరమాధవా. 55

ఉ. దేవినిలంకమార్గమున దేవవిరోధినిఁ గాంచి భృత్యులన్
దేవయిదేల నాతినిటు దేశమునంగఁగఁ దుంపవచ్చునే
నీవిఁక మానుమన్నవిని కిన్కనుఁ గూర్పఁగ రెండుమాసముల్
రావణుఁ డిచ్చెఁ గడ్వగను రంజిలుచేగను శ్రీరమాధవా. 56

ఉ. ధీరత [illegible]ము దేవిఁగని దేవవిరోధి నిజా ప[illegible]నయా
నారులనేకరీతులను నమ్మికముల్ దగఁ జెప్పిని దనుం
గూడుచునుండ నాత్రిజట గొబ్బున మేల్కని యింతులెల్లఁ దన్
జేరఁగఁ గాంచినట్టి కల జెప్పఁగ నిట్లనె శ్రీరమాధవా. 57

ఉ. రాముఁడు చేరలంకమున రావణుఁ బంప ధరాత్మజాతనున్
సేమమెలర్పఁగాంచుఁ బని చెచ్చెరఁ గంటిని స్వప్న మింతటన్
నీమెయె రాణిగాఁగలదిఁ జెప్పుడు తప్పక గొల్వుడంచనన్
లేమలు నిద్రఁ గాంచెదఁగు లిప్పను బోవఁగ శ్రీరమాధవా. 58

ఉ. అంతట వాయుసూనుఁడును సంగుళిముద్ర నొసంగి మ్రొక్కుచున్
మంతయుఁ దప్పకుండవట జా త్రిలు కార్యము లెల్లఁ దెల్పి తా
వంతలుదీర నామెకడ వారకగొంచును శీర్ష రత్నముం
బంతము మీఱ రక్కసులఁ బల్మరుఁ జంపఁగ శ్రీరమాధవా. 59

చ. ఇదివిని రావణుండునతి యేపునఁ బోల్చెదు రాక్షసాళినిన్
మదిగరువంబుఁ జొన్పి తగఁ బంచిన పోటరి బంట్లనెల్లరున్
మదమణఁగంగఁ జేయఁగని మార్కొని బల్మిని మేఘనాదుఁడుం
గదియఁగవచ్చి బ్రహ్మమనఁ గాదగు నస్త్రము నేసికట్టియున్
ముదమునఁగొంచుఁ బోయెఁగను మోదెదునంతనె శ్రీరమాధవా.

కావునమీరేగి కాంక్షతోనంగద
హనుమ మొదలైన బల్లిదులకు
మాయాక్షసేతఁగించి మరలింపుఁడంచన
నీవారుఁ గావరు లేర్పరింపఁ

గీ. గదలినచ్చియుఁ గాల్యాని క్రమముతోడ
రామలక్ష్మణ సూర్యజ ప్రముఖులకును
వందనముసేసి తాఁబోయి వచ్చినట్టి
విధముఁ దెల్పుచు రత్నంబు వేడ్క నిచ్చె
సేయనప్పుడయిచ్చెను శ్రీరమేశ. 65

ఉ. రాముఁడు శిరోరత్నమును రంజిల నక్కునఁ జేర్చియర్కజా
వేమరుగాంచిసైన్యములఁ వేడ్కను దెల్పుఁడు లంకకేగఁగా
సోమనిభాస్యయుంచనిన సూనులఁబల్కర వేనవేలుగా
శేముషితోడఁగూర్చెఁగడు శ్రేష్ఠతయొప్పఁగ శ్రీరమాధవా. 66

చ. వనచరసైన్యమెల్లెడను వారకగొల్వఁగ మాల్యవంతమున్
ఘనముగవీడి వారినిధి గన్గొనివేడ్కను జేరియర్కజుం
గనుఁగొనివేగవారధిఁ గట్టఁగ బర్వత వృక్షజాలముల్
మనసిజరూప తెమ్మనిన మన్ననమర్కటులెల్లయత్నముల్
బనివిని చేయుచుండఁగని పల్కుచుఁజింతిలి శ్రీరమాధవా. 67

సీ. రావణుడంతట రావించిమంత్రుల
వారలతోనను వరలు మదిని
జూచితిరేకోరి చోద్యముల్ ప్రసరించె
వాఁడేగి యచ్చట వాక్కు బలుక
నదివినిరాముండు నాగ్రహమందియుఁ
గీడేమిసేయునో కొరలిమదిని
అనిచింతనొందంగ నాతనితమ్ముండు
నన్నకుఁ బ్రణమిల్లి యధిపవింటె

మర్కటులందఱు మఱియుసహాయములు
గజబృందమంతయు గాసిఁజెంద

గీ. నిట్టియవశకునములెల్ల నెలమిఁదోఁచెఁ
గానసీతను వేగంబ ఘనముగాను
రామునకునిచ్చి మ్రొక్కుమా రాజమిగులఁ
గరుణరక్షించునన్నవేఁ గంటగించి
చేరవంతిపురంబును శ్రీరమేశ. 63

చ. మఱుచటిప్రాతఁ దమ్ములును మంత్రులునందఱుఁ గూడి సభ్యులం
దరమరలేకయుండఁదగ నన్నుగాంచి విభీషణుండు నా
మరిమరి రాముభక్తినతి మన్ననిమ్మనెఁ గోపమందినీ
వరయఁగ శత్రుపక్షమునఁ బల్కుచునుంటివి గానఁ బొమ్మనెఁ
వెరచియుఁదల్లియాజ్ఞఁ గొని వేగమువచ్చితి శ్రీరమాధవా. 69

సంక్షేప రామాయణము.

(3)

సీ. రామునిఁగనునాస రంజిల్లఁ బరతెంచి
యాకాశవీధిని నద్భుతముగ
శరణుశరణువన్న జంటక గావుమో
రామరామయనెడు రవమువిసియు
నర్కజుఁడంతట నమ్మికడై రాముతోఁ
దడయకు రావణు తమ్ముఁడితఁడు
చంపంగనాజ్ఞను జయ్యనొసఁగుమ
టంచనరాముండు హర్షమునను
శత్రునినైనను శరణన్నవిడుచుట
నృపతులకగును రక్షింపుఁడనుచుఁ

గీ. బల్కఁగ విభీషణుందెచ్చి భయముఁదీర్చి
యెల్లవిధముల సంతయుఁ గల్లలేక
తెల్పనంతసమందియుఁ దేజమెసఁగ

వారధినిగట్టి వానర వరులనెల్లఁ
జేర్చఁగాఁబంచెవప్పుడ శ్రీరమేశ. 70

ఉ. వానరులెల్ల వారధిని వారకగట్టఁగ నాసముద్రుఁడుర్వ
మానసమందు మెచ్చియతి మన్ననఁబొంగఁగ రాముఁడీర్ష్యచేఁ
బూనిక బాణమేసినను బోడిమిదప్పఁగ నచ్చినమ్ముఁడై
తానుకలిచ్చిదాటఁగను గౌరవమొప్పఁగ సమ్మతించి తా
నానతినొంది యేగెఁదన యంబుధిలోనికి శ్రీరమాధవా 71

సీ. ఆవతినొందియు నంబుధిఁగట్టంగ
రాలెన్నియైచివఁ దేలకున్న
రత్నాకరునిఁ గాంచి రాముండు కారణం
బేమనఁ జెప్పెను నెలమిమిగుల
రావణువంపున రాలెల్లఁ జేరలు
.ఱం ిఁ గావున మేదినీశ!

నలుఁడు చేపట్టిన నిలుచు నటంచన
సర్వజనాజ్ఞనా మర్కటుండు
నొనరఁగాబంధింప నుదధిపవేగంబ
కపులెల్ల నుత్సాహ కలితులగుచు

గీ. సంద్రమును దాటి లంకకుఁ జనియునచట
లగ్గలముజొచ్చి వారల నుగ్గుసేయ
విన్నవించినఁ దోడ్తోడ వివిధగతులఁ
జెలఁగి వెక్కసమందుచు శ్రీరమేశ! 72

ఉ. రావణుఁడంతఁ ద్రుళ్ళిపడి రాక్షసవీరులఁ బంపవారలున్
లావున వావరావళిని లక్ష్యముసేయక తాకె రాముఁడుం
జేవదలిర్ప నందఱినిఁ జెచ్చెఱ బాణములేసి చంపఁగన్
జావడ మొప్పఁ బాఱిరట చ వఁదెల్పఁగ శ్రీరమాధవా. 73

సీ. వీరలు వర్వికి వేగరావణుఁ గాంచి
పాటిల్లఁదెల్పఁగ భయముఁబొంది
కుంభకర్ణునిఁజంపఁ గుటిలత వానర
తతినెల్లమ్రింగినఁ దర్పమెసఁగఁ
గాఁకుత్స్థుఁడలిగితాఁ గాస్త్రకమెక్కడి
యేసియుఁజంపిన నెలమివినియుఁ
నిం.దజిత్తునుబుచ్చ నేర్పదనాతండు
వీకతోఁబోరుచు వెక్కసముగ

గీ. విమల బహ్మాస్త్రముచె గొట్టివిపులమతిని
సిరినందఱఁబడవైచి విమతిసేయ
శాంతమునుబొందిరాక్షస చక్రవర్తి
చేరిచెప్పెను వేడ్కను శ్రీరమేశ. 74

సీ. బ్రహ్మాస్త్రమునడస్సి పడియున్న సేనల
నటుగాంచిమతియందు నాదరమున
జాంబవంతుండను జయ్యానహనుమంతు
ద్రోణాద్రికేగి యు దోర్బలమున
సంజీవిఁ దెమ్మిక సైన్యంబుఁగాపాడ
రాఘువప్రీతిగా రయముమీఱ
నీమాటలన్నియు నేర్పడనాలించు
నౌషధంబులఁదెచ్చి యభయ మొసఁగ
రాముండురంజిల్లె రాక్షసుల్ బెగడొంది
రావణుతోఁదెల్ప రగిలిమదిని

గీ. కుంభకర్ణాదిగాఁగల్గడి కూర్మిభటులఁ
బంపవారిని సుగ్గ్రాదుపల్కు వినియు

నధిపునాజ్ఞను మకరాక్షుఁడప్పుడు వేగఁ
బోరవచ్చెను రాముతో శ్రీరమేశ. 75

చ. ఇటు దగవచ్చు దైత్యుఁగని యార్యనుతుండు శ్రీరఘురాముఁడంతటం
బటువిశిఖంబు లేసి తను బల్మరు దేవతలెల్ల మెచ్చఁగన్
దిటవగు నగ్నిబాణమునఁ దేజమెలర్పఁగ వానిఁ దత్తమున్
దటుకనఁ ద్రుంచె రావణుఁడు ధైర్యము వీడఁగ శ్రీరమాధవా. 76

ఉ. రావణునాజ్ఞనొందిగగ రాజితమైన రథంబు నెక్కియుం
బావనుఁ జూచుఁ గ్రొత్తినతి భక్తిని వేఁడి వరంబునంది తాఁ
దేవదలిర్పనంతటను జేఁకటి సేయుచు మేఘనాదుఁడుర్
గావర మొప్ప బాణములు గ్రిన్నఁబుచ్చెను రాముఁడల్కతోఁ
గేవలమాయశాస్త్రమును గేరుచు నేయఁగ శ్రీరమాధవా. 77

ఉ. రాముని చేతి బాణమున రాక్షసమాయలు దగ్ధమైనఁ దా
భూమికి క్రిగ్గి లక్ష్మణుఁడు భూరిపరాక్రమ మొప్పఁ దాకినన్

నీమముతోడ నాతఁడును నేర్పునఁ జేసెను మూర్ఛనొందఁగా
వేమఱుఁ గల్గు కోపమున వెక్కసమందుచు శ్రీరమాధవా. 78

గీ. మూర్ఛఁ దెలిసియు శ్రీఘ్రంబె మూర్ఖగతిని
లక్ష్మణుని వక్షమునఁ జేసె లక్ష్యమమర
మూఁపు బాణంబు లేర్పడ ముందుగతిని
జేరు దారిని గానక శ్రీరమేశ. 79

చ. కనలుచు లక్ష్మణుండు నిజ కార్ముకమెక్కిడి యాడి రక్కసున్
ఘనభుజగాస్త్రమేసి తలఁ గ్రక్కున ద్రుంచియు దేవసంఘముల్
దనుఁ బొగడంగ దైత్యకుల దండన దక్షుని రామచంద్రునిన్
గనుఁగొని మ్రొక్కి దీవనలు గాంచెను పెక్కుగ శ్రీరమాధవా. 80

చ. తనయుని చావు చారులును దగ్గఱఁ దెల్పిన రావణుండు తా
ననయముఁ జింతనొందుచు నిజాప్తులు భృత్యులుఁ గొల్వ నున్నతిన్

ఘనమగు వాజి బృందమును గట్టిన స్యందనమెక్కి కోపియై
యనినలుఠంగ వచ్చిన సురాంతకు మార్కొనె శ్రీరమాధవా. 81

చ. వనచరులంత దైత్యులను వారక మోఁదుచు వృక్షజాలముల్
ఘనతరపర్వతంబులును గాసిలఁజేయుచుఁ బోరఁజూచి తాఁ
గనలుచు బాణసంఘములు గాఢముగాఁబడి దాఁకఁజేయనా
యని మొనవిభీషణుఁడు నెన్నను మార్కొనె శ్రీరమాధవా. 82

ఉ. తమ్మునిపైని రోషమునఁ దానవనాథుఁడు నారసంబులం
దొమ్మునఁనాటనేయఁగని సూఢత లక్ష్మణుఁడంత నడ్డమై
యమ్ములనేకముల్ పరుప నాగ్రహమందియు మూర్ఛనొందఁడే
మమ్మున శక్తిబాణమును బట్టఁగఁబుచ్చెను శ్రీరమాధవా. 83

సీ. రామచంద్రుండంత రాక్షసు నదిలించి
శ్రీవంబుగాఁబోరి తిరుగఁగొట్టి

దళమ్ముఁ జూచి తా ననయంబుఁ జింతిల్ల
ఘనుఁడు సుషేణుండు క్రమము దెలుప
సంజీవిఁ దెప్పింప జయ్యన హనుమంతు
దీవించి పంపినఁ దేజ మెసఁగ
ఖగపథికి నేగి కాలనేమినిఁ జంపి
మొసలిని దేవతా మూర్తిఁ జేసి
ద్రోణాద్రికేగియు దోర్బలమొప్పంగ
గంధర్వగణముల గర్వమణఁచి

గీ. కొంత నరచేతఁ బట్టియుఁ గొంచు రాఁగఁ
గలఁకు భయమందు భరతునిఁ గాంచి మదిని
సందియము నొంది తుదకు నిజంబెఱింగి
మాల్యవంతుని మధ్యనే మడియఁగొట్టి
చేరె రాముని సన్నిధి శ్రీరమేశ. 84

ఉ. వచ్చినవాఁ నుదగఁ బ్రొంపదీవన లిచ్చి మెచ్చితా
మచ్చికనాసుషేణుఁగని మన్ననఁ దమ్ముని దేర్చఁబంచినం
బొచ్చెము లేకమందులను బొల్పుగనిచ్చినఁ బ్రాణవాయువుల్
చెచ్చెఱవచ్చి లక్ష్మణుని జీవితుఁ జేసెను శ్రీరమాధవా. 85

ఉ. వానరులెల్లసంతసము వారకనొందఁగ లక్ష్మణుండు తా
మానవనాథుఁ జేరి యతి మన్ననఁ ద్రొక్కినఁ గౌఁగిలించియా
భానుసమప్రభావిమలుఁ బావని మెచ్చుచు ద్రోణశైలమున్
మానుగఁ గొంచుఁబొమ్మనిన మాత్రనె యాతఁడు శ్రీరమాధవా. 86

చ. ఘనమగు నగ్గిరీంద్రమును గాడుపుసూనుఁడు లీలఁగాఁగఁ దా
ననయముఁ బొంగి కేలనిడి యర్కజుఁడాదిగ వానరోత్తముల్
దనుఁబొగడంగఁ బర్విడియు దర్పయుతుండయి మున్నుదెచ్చుచో
టనయఁగనుంచివచ్చె నతఁ డెంతబలిష్ఠుఁడొ శ్రీరమాధవా. 87

ఉ. రావణుఁడింటికిం జనియు రాజిలు నస్త్రరథాశ్వసంఘముల్
దేవదలిర్పఁగాఁగలుగఁ జెచ్చెఱ హోమముసేయఁ గాంచి తా
భూవిభుఁడంప వానరులు పోడిమి విఘ్నము నెల్లఁ జేసి తా
మవిధినైనర్ధ దగ్రభ మింపఁగ నొప్పక వాని భార్యయున్
వేవురుజూడ ముంగలకు వేడ్క మదెచ్చిన శ్రీరమాధవా ౮౮

చ. మగనినిఁ గాంచి యామె తన మానము వోయెడు పల్కఁ బల్కినన్
నగచరులెల్ల రాముఁగని నమత ప్రమోక్కఁగఁ దోలి భార్యఁదా
నగరునఁ జేరఁబంచి భువి నాథుని మీఁదికి రావణుండు గిన్
మగటిమి నెల్ల సైన్యముల మార్కొనఁబంచెను శ్రీరమాధవా. ౮౯

ఉ. రాముఁడు వానరావళిని రాక్షససైన్యముఁ దాకఁబంపినం
దామస మొప్ప వందఱిని దాకు మటంచు జంపిన రావణుండు తా
భూమిపడంక దర్పమున భూపభు మార్కొన రోషచిత్తుఁడై
భీమహిమాత్ముఁడంతఁ దగు దేజ మెలర్పఁగ శ్రీరమాధవా. ౯౦

నంతిఃపురికేగి చెప్పినఁ గాంత లెల్లఁ
జెలఁగ సంప్రీతితోడుత శిరమున. 94

సీ. స్త్రీలెల్ల వేగంబ శ్రీరాముదేవిని
జలకంబులాడించి చనువు మెరయఁ
బట్టుపుట్టంబులఁ గట్టఁగాఁ జేసియు
నందలంబున నిల్పి యంచితముగఁ
గొనిరాగ భర్తకుఁ గోరికఁ బ్రబలనిల్ల
భార్యను గాంచియు భవ్యముగను
నిన్ను నేనొల్లను నీయిచ్చఁ జనుమన
సాదఁ జొచ్చెనప్పుడు సురలు మెచ్చఁ
బ్రహ్మాద్యువుండప్డు ప్రత్యక్షమై నిల్చి
దోసంబు లేదని ధ్రువము సేయ

గీ. వగ్ని దేవుఁడుసీతఁదా నాదరమున
రాఘవకొసంగదశరథ రాజువచ్చి
వీరిమువ్వురదీవించి వేడ్కఁజనియె
మఱియుఁగపులెల్లబ్రదుకఁగ మంజులగతి
శ్రేయమొసఁగిరిదేవతల్ శ్రీరమేశ. 95
చ. అరయఁగనవ్విభీషణుఁడు నర్కజుఁడాదిగవానరోత్తము
లురియుచులక్ష్మణుండుఁదగు ముగ్ధసతీమణిసీతతోడనే
యరమరలేకపుష్పకము నాదరణంబుననెక్కిపోయెనా
నరవరుఁడెల్లచిత్రముల నాటికిఁజూపుచు శ్రీరమాధవా. 96
గీ. ఇట్లువేవేగఁజనిచని యొలమిమిగుల
నమలమతిభరద్వాజుని యాశ్రమంబు
వలనికింజేరి మ్రొక్కుచు భరతుకడకుఁ
జెలఁగిపావనిఁబంచెను శ్రీరమేశ. 97

ాముఁడప్పుడుసుగుణాభి రాముఁడగుచుఁ
ందశులనుతించి దీవింప శ్రీరమేశ. 101

ఉ. గారవమొప్ప వానరుల కామితలందఁగఁ జేసి వేడ్కతో
ారసి యవ్విభీషణుని నాదరణంబునఁ దన్పి వేగమే
గారలువీటికేఁగ దగఁ బంచియు రాముఁడు సీతఁ గూడి రా
ానులు భక్తిఁ గొల్వ నిలఁ బల్మిని నేలెను శ్రీరమాధవా. 102

సీ. నాశ్రమంబులు వర్ధిల్ల వసుసతో
నెలమూఁడువా లు నాలుఁగురియ
తిబాధలులేక నింపారెఁ । జల్లె
రసుఘనసంపీతిఁ దనిసిరిపురు

దుష్టులుఁ గ్రూరులు దురితాత్ములును మఱి
కలికాలంబునందైనఁ గానరారు
భక్తిరసాన్వితుల్ భావజ రూపులు
పురుషులు కాంతలు పుణ్యమతులు

గీ. సర్వసమతయె యేవేళఁ జాటుచుండు
ఈర్ష్యయనునది మదిలోన నెప్పుడు లేక
రామచంద్రుండు పాలించు రాజ్యమందు 103
మారజనక శుభప్రద శ్రీరమేశ.

గీ అశ్వమేధాది యాగంబులమరఁ జేసి
లీలఁబదకొండు వేలేండ్లు నేలెభూమి

శ్రీరాము కరుణమై జెప్పఁగాఁగల్గితి
రామునిచరితంబు రమ్యముగను

గీ. కానవికృతి నల్లెడ ఖ్యాతినందఁ
జేయఁ బ్రార్థింతు విన్నపు చెలఁగి మదిని
భవ్యగుణసాంద్ర పావన భక్తవరద
క్షీరసాగర శయనాఢ్య శ్రీరమేశ. 108

స ం పూ ర్ణ ము .

RAMMOHAN PRESS,
ELLORE.

ప్రకటన.

1. సంక్షేపరామాయణము. ... 0—2—0
2. విజ్ఞానతారావళి. ... 0—1—0

ఈపయిరెండు పుస్తకములు, గ్రంథకర్తగారికి, పవరుపేట, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా అనిగాని, మేనేజరు కవినాథవిలాసము, ఏలూరు కృష్ణాజిల్లాఅనిగాని, కావలసినవారు వ్రాసినచో బంపబడును.

103773